

8. ביטוח נפגעי פעולות איבה

א. כללי

חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה נחקק בידי ממשלת ישראל במטרה להבטיח את התנאים הסוציאליים של נפגעי פעולות איבה ובני משפחותיהם. התגמולים לפי חוק זה (ולפי התקנות הנלוות אליו) משולמים בידי המוסד לביטוח לאומי וממומנים בידי אוצר המדינה. החוק נועד להשוות את הזכויות של נפגעי פעולות איבה בקרב האוכלוסייה האזרחית עם הזכויות והשירותים המוקנים לחיילי צה"ל ולמשפחות השכולות שבטיפול משרד הביטחון. החוק עבר כמה שלבים עד שהגיע למתכונתו ונוסחו כיום.¹ החידושים שהביא עמו החוק מתבטאים בהגדרת פעולת איבה, הקמתה של רשות מאשרת הקובעת איזה אירוע נחשב לפעולת איבה, הגדרת עיקר הזכויות בחוק, מימון ממלכתי מלא של תגמולים אלה, הכללת נפגעי איבה מן העבר בחוק והעברת הטיפול למוסד לביטוח לאומי.

פגיעת איבה היא אחת מאלה:

- פגיעה מפעולת איבה של כוחות אויב העוינים לישראל, לרבות פעולות שאירעו מחוץ לישראל שמטרתן פגיעה בעם היהודי;
- פגיעה בשגגה מידי אדם עקב פעולות איבה של כוחות אויב, או פגיעה בשגגה בנסיבות שהיה בהן מקום לחשש סביר שתבוצע פעולת איבה;
- פגיעה מנשק שהיה מיועד לפעולות איבה של כוחות אויב, או פגיעה מנשק שהיה מיועד נגד פעולה, כאמור אף אם לא הופעל, חוץ מפגיעה שנפגע בה אדם בן 18 ויותר כשהוא מבצע פשע או עבירה אחרת שיש בה זדון או רשלנות פושעת;
- פגיעה ממעשה אלימות, שמטרתו העיקרית פגיעה באדם בשל השתייכות למוצא לאומי-אתני, ובלבד שהוא נובע מהסכסוך הישראלי-ערבי.
- פגיעה ממעשה אלימות, שמטרתו העיקרית פגיעה באדם בשל השתייכות למוצא לאומי-אתני, אשר נעשה בידי ארגון טרור שעליו הכריזה הממשלה לפי סעיף 8 לפקודות מניעת טרור התש"ח-1948, חוץ מארגון שהוא כוחות אויב, או שהוא נעשה בשליחותו או מטעמו של ארגון כאמור.

1 חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה אושר בכנסת בשנת 1970 למפרע מיוני 1967 על מי שנפגעו בפעולות איבה החל ב-25 בפברואר 1949. במארכ 1977 הורחב החוק והוחל גם על מי שנפגעו בין התאריכים 14 במאי 1948 עד 24 בפברואר 1949. ממארכ 1982 זכאים לתגמול גם נפגעים מ-29 בנובמבר 1947 עד 13 במאי 1948.

זכאי לגמלה מי שהוא אחד מאלה:

- אזרח ישראל שנפגע בישראל או ביהודה, שומרון או חבל עזה, או מחוץ לישראל, אם טרם חלפה שנה מפקיעת היותו תושב;
- מי שנכנס לישראל כחוק;
- תושב חוץ העובד אצל מעסיק ישראלי מאושר בחו"ל ונפגע בפעולת איבה בחו"ל תוך כדי ועקב עבודתו;
- תושב שטחים שבידו תעודת זהות ישראלית ושנפגע בתחום הקו הירוק;
- תושב שטחים שבידו היתה אשרת כניסה ממפקד כוחות הצבא בשטח ושנפגע בתחום הקו הירוק.

ב. התיקונים והשינויים שעבר חוק התגמולים לנפגע איבה

התיקונים והשינויים שעבר חוק התגמולים לנפגעי איבה - 1970 למן חקיקתו מצביעים על מגמה של הרחבת הזכויות לגמלה ולשירותים נוספים ומשלימים, של הכרה בזכאותם של בני משפחה נוספים ושל הרחבת ההגדרה של אירועי האיבה המכוסים במסגרתו. בשונה מאוכלוסיית הנפגעים שאליהם נוגעים חוק הנכים וחוק משפחות החיילים שנספו במערכה, עם נפגעי איבה נמנים גם ילדים, קשישים ואמהות לילדים, ולעתים פעולות איבה פוגעות בכמה בני משפחה אחת. לאור זאת, הפתרונות המוצעים במסגרת חוק הנכים וחוק משפחות החיילים שנספו במערכה לא תמיד תואמים את צורכיהן של משפחות נפגעי האיבה. שר העבודה והרווחה מינה בשנת 2004 ועדה לבחינת זכויות נפגעי פעולות איבה ובני משפחותיהם כדי להציע פתרונות לבעיות הייחודיות לאוכלוסייה זו. מדיוני הוועדה עלה שהתחום העיקרי שלא קיבל פתרון הולם בדין הקיים הוא הבעיות הייחודיות שעמן נדרשים להתמודד מי שנותרו יתומים מאב ומאם (יתומים קטינים וילדים בוגרים), כמו גם קרובי משפחה המקבלים עליהם את הטיפול ביתומים. כבר בשנת 2005 התקבלו שני תיקוני חוק בנושא, ובנובמבר 2008 התקבל בכנסת תיקון חקיקה מס' 25 לסעיף 7 בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, המפרט ומרחיב את זכאותם של יתומים ששני הוריהם נפטרו כתוצאה מפעולת איבה. תחילתו של החוק ב-1.12.2008. מענק התארגנות מוענק גם ליתומים שהתייתמו לפני 1.10.2000 והגיעו לגיל 18 מ-1.10.2000 ועד 1.12.2008.

ואלה עיקרי התיקון:

1. סעיף חדש מעגן בחוק את גובה התגמול ליתום משני הורים ששולם עד כה בהחלטה מנהלית פנימית של המוסד. סכום התגמול כיום הוא 3,905 ש"ח כאלמנה שנישאה עם ילד.

2. תגמול ליתום משני הורים שמלאו לו 21: עד גיל 27 בשיעור שהוזכר (במקום עד 21); גילאים 27-37 - 80% מהתגמול שהוזכר (לא היתה זכאות לפני כן).
  3. יתום משני הורים הזכאי לתגמולים עד גיל 37 לא זכאי לדמי מחיה ליתום בעת הכשרה מקצועית או לימודי השכלה גבוהה. יהיה עליו לבחור ביניהם.
  4. מענק התארגנות בסכום של 89,844 ש"ח כיום בזכאות עד גיל 37, וכן מענק ניידות בסכום 26,000 ש"ח אם טרם מלאו לו 21.
  5. מענק נישואין מכוח כל הורה בנפרד, לפי המועד המוקדם: נישואין, רכישת דירה, גיל 30 או עד גיל 37. סכום המענק כיום הוא 112,307 ש"ח.
  6. תשלום חודשי ומענק ניידות לאפוטרופוס גוף (מי שמגדל בפועל את היתום) של יתום משני הוריו שנפטרו כתוצאה מפעולת איבה (ולא לאפוטרופוס רכוש).
  7. אפוטרופוס גוף זכאי לתשלום חודשי בעד אובדן הכנסתו בתקופה שהיתום עמו ובאחזקתו. הורה המאמץ יתום משני הוריו מקבל זכויות כאפוטרופוס.
- ב- 23.11.09 התקבל תיקון חקיקה בכנסת הקובע כי אלמנת איבה שנישאה לא יופסק לה התגמול החודשי כפי שהיה עד כה. תחולת החוק מפברואר 2010, ויתוקנו תקנות לעניין קיזוז מענק הנישואין ששולם לאלמנות שנישאו ב-5 השנים האחרונות.
- בשנת 2006 הורחבה הגדרת פגיעת איבה כך שהיא כוללת גם פגיעה מפעולה שמטרתה העיקרית היא פגיעה בעם היהודי (סעיף 18א' בחוק הביטוח הלאומי). עם זאת ההרחבה האמורה חלה על מי שהם תושבי ישראל בלבד.
- הגדרת פגיעת איבה הורחבה עוד, כך שהיא כוללת גם פגיעה כתוצאה ממעשה אלימות שמטרתו העיקרית פגיעה באדם בשל השתייכותו למוצא לאומי-אתני, אם בהיותו נובע מהסכסוך הישראלי-ערבי (סעיף 4 בהגדרה) או שמעשה האלימות נעשה בידי ארגון טרור (סעיף 5 בהגדרה).

ג. הטיפול הראשוני בנפגעים ובבני משפחות הנספים

בשונה מגמלאות אחרות שמשלם המוסד לביטוח לאומי, בהן מתחיל תהליך הטיפול עם הגשת התביעה בידי מבוטח, בפיגועי איבה המוניים היוזמה לטיפול היא של המוסד. עם פרסום הידיעה על אירוע חבלני פונה המוסד למטה הארצי של המשטרה והרשות המאשרת במשרד הביטחון לקבלת אישור שמדובר באירוע איבה. בתי החולים ומגן-דוד-אדום מעבירים מיד רשימות של נפגעים למוסד לביטוח לאומי, ומחלקות גמלאות ושיקום במוסד לביטוח לאומי נערכות להתערבות מהירה לשם מתן טיפול לנפגעים ולמשפחותיהם.

סיוע ראשוני לנפגעים: הקשר הראשוני עם הפצועים כולל ביקורים בבתי חולים ויצירת קשר עם הנפגעים ומשפחותיהם, ריכוז התביעות, איתור צרכים דחופים ותשלום לבתי החולים, כולל הוצאות למשפחות הנפגעים.

הטיפול הרפואי בפצועים הוא בחזקת גמלה בעין, וכולל אשפוז, ניתוחים, בדיקות, ריפוי, טיפול פסיכיאטרי ופסיכולוגי, תרופות, החלמה, שיקום רפואי, מכשירים ואביזרים.

הטיפול בנפגעי חרדה: במלחמת לבנון השנייה הופעל נוהל חדשני לטיפול בנפגעי חרדה שמטרתו לתת לנפגעים טיפול ראשוני עוד בטרם הוכרו כנפגעי איבה הזכאים לתגמולים ולטיפולים, מכוח החוק. המוסד לביטוח לאומי יזם את הנוהל, והוא גובש עם משרד הבריאות (על נוהל הטיפול בנפגעי חרדה ראו בפרק נפגעי איבה בסקירה השנתית 2007). הנוהל הופעל לגבי נפגעי חרדה בארבעה מרכזי חוסן במערב הנגב - שדרות, אשכול, שער הנגב ושדות הנגב - באתרי הדחק בבתי החולים באשקלון ובבאר שבע. בירושלים הוחל בהפעלת הנוהל במרפאות בריאות הנפש לאחר פיגועי הטרקטורים.

סיוע ראשוני למשפחות הנספים: הקשר הראשוני עם המשפחות השכולות מתמקד תחילה בהסדרי הלוויה, הסדרי תחבורה למלווים, ביקור בבית האבלים ומתן תמיכה נפשית. נציגי השיקום והגמלאות בסניף מוסרים למשפחה מידע על זכויותיהם הבסיסיות מכוח החוק. אלמנה זכאית גם למענק מיוחד בעת התאלמנותה, שנועד לספק את צרכיה המידיים בתקופה הראשונה להתאלמנותה, עד מימוש זכויותיה לתגמולים.

סניפי המוסד יוצרים קשר עם שירותים חיוניים בקהילה, כמו מטות החירום של הרשויות המקומיות, השירותים הסוציאליים בבתי החולים, תחנות בריאות הנפש, מרכזי חרדה ותחנות ליעוץ פסיכולוגי-חינוכי לצורך פעולה משולבת.

ד. סוגי התגמולים

1. **תגמול טיפול רפואי** – מי שנמנע ממנו לעבוד או לתפקד עקב קבלת טיפול רפואי (על פי תעודה רפואית) ובאישור רופא המוסד, זכאי לתגמול כספי מיוחד בתקופת הטיפול, בתנאי שלא משולם לו שכר או פיצוי בתקופה זו, ואם הוא עצמאי – בתנאי שחדל לעסוק במשלח ידו. תגמול זה הוא למעשה פיצוי קצר מועד המוענק לתקופה מוגבלת, עד שהנכות תיקבע בידי ועדה רפואית.

2. **תגמולי נכות** - מי שוועדה רפואית קבעה לו דרגת נכות של 20% לפחות, זכאי לתגמול נכות חודשי. סכום התגמול או הקצבה נקבעים בהתאם לדרגת הנכות והם שווים ערך לתגמולים המשולמים לנכי צה"ל לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום). נכה מפגיעת איבה שנפגע בפגיעת איבה נוספת, נקבעת דרגת נכותו מחדש, ורואים את הפגיעות מכל פגיעות האיבה כאילו מקורן בפגיעת איבה אחת (צירוף נכויות). בהתאם לצורך

מצורפים הטבות ומענקים נוספים בגין תשלום בעבור עזרת הזולת, דמי ניידות, הטבות חודשיות ושנתיות ומענקים.

מענק נכות חד-פעמי - משולם למי שוועדה רפואית קבעה לו נכות צמיתה של 10%-19%. סכום המענק מחושב בדרך של הכפלת הסכום הנובע מדרגת הנכות במספר החודשים לחישוב המענק. בטבלת חישוב המענק מצוין מספר החודשים לחישוב לכל דרגת נכות. כך למשל מי שדרגת נכותו היא 10%, המענק מחושב ל-108 חודשים, ומי שדרגתו 19% - המענק מחושב לפי 215 חודשים.

נוסף על התגמולים הרגילים משולמות **תוספות מיוחדות לקבוצות מסוימות**, כמו תוספת תגמול לנכים קשים ותוספת גיל, וכן תגמולים מיוחדים בשיעורים מוגדלים, שהזכאות להם ורמתם נקבעות לפי דרגת הנכות, כושר ההשתכרות ופוטנציאל השיקום של הנכה. בתגמולים המיוחדים:

- תגמול לנכה נצרך - משולם למי שדרגת נכותו הקבועה היא 50% או יותר ומתקיימים בו תנאים הנוגעים להכנסה וליכולת להשתכר. התגמול לנכה נצרך משולם במקום תגמול נכות והזכאות נקבעת בידי ועדה לשנה אחת לכל היותר.
- תגמול לנכה מחוסר פרנסה - משולם למי שדרגת נכותו הזמנית או הקבועה 10% ויותר, ומתקיימים בו תנאים מסוימים של הכנסה וחיפוש עבודה. הזכאות לתגמול נקבעת בידי ועדה מיוחדת, והוא משולם במקום תגמול נכות (בהתאם לדרגת הנכות) ולתקופה מוגבלת בלבד.
- תגמול בעבור נכה איבה שנפטר - מזכה בהמשך תשלום התגמול, במשך שלוש שנים, לבן המשפחה שעליו הוכה הנכה.

3. **טיפול רפואי** - הטיפול הרפואי כולל אשפוז, טיפול במרפאה לרבות טיפול שיניים לנזק שנגרם כתוצאה מהפיגוע, תרופות, מכשירי עזר רפואיים, החלמה ושיקום רפואי. הטיפול ניתן על סמך אישור המוסד לביטוח לאומי שהפגיעה הוכרה כפגיעת איבה ועל סמך התחייבות כספית מן המוסד.

הטיפול ניתן באמצעות השירותים הרפואיים המוסמכים של המדינה, שהם שירותי הבריאות הממשלתיים וקופות החולים המוכרות כשירות רפואי מוסמך. עזרה ראשונה מוגשת לנפגע גם בידי מגן-דוד-אדום וכל רופא או מוסד רפואי הקרובים למקום שאירעה בו הפגיעה. טיפול רפואי לנכים שדרגת נכותם עד 19% ניתן באמצעות קופות החולים על פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

4. **שיקום מקצועי וכלכלי** – נועד לסייע בשיקום של נכה שאין לו מקצוע או שהוא זקוק להסבה מקצועית עקב נכותו או בעקבות צמצומים במקום עבודתו. מי שדרגת נכותו 20% או יותר, והוא לא קיבל מן המוסד מימון ללימודים, המוסד יוכל לסייע לו בהקמת עסק עצמאי או בביסוס עסק עצמאי קיים. על העסק להיות תכליתי מבחינה כלכלית ולהתאים ליכולתו, לידיעותיו ולמגבלותיו הגופניות של הנכה.

5. **תגמול לתלויים** - משולם לשאיריו של מי שנספה בפעולות איבה.

לתגמול חודשי קבוע זכאים אלמן, אלמנה ויתומים. סכום התגמול מחושב באחוזים ממשכורתם של עובדי מדינה ומצורפות אליו הטבות סוציאליות כגילום חודשי. שיעור התגמול לאלמן/ה נקבע לפי גיל האלמן/ה, ואם יש עמם ילדים - גם על פי גיל הילדים. התוספת בגין ילדים ממשיכה להיות משולמת כל זמן שהילד משרת שירות חובה בצה"ל גם אם מלאו לו 21 שנים. לאחר שירות החובה האלמן/ה מקבלים תגמול כמי שילדיהם בגרו. יתומים במצבים מיוחדים מקבלים שיעורים מוגדלים.

לתגמול חודשי קבוע זכאים גם הורים שכולים. שיעורו מחושב באחוזים ממשכורתם של עובדי מדינה ונקבע על פי הרכב המשפחה. מבחן ההכנסות לחישוב תגמולים להורים שכולים בוטל ב-1.1.2008 (תיקון מס' 28 לחוק משפחות החיילים שנספו במערכה).

נוסף על התגמולים החודשיים, משפחות התלויים זכאיות ל**שיקום, למענקים ולהטבות** נוספות כמו תשלום בעבור עזרה בפעולות היום-יום עקב מגבלה רפואית, עזרה ברכישת רכב, הלוואות ומענקים לדיור, סיוע בניידות, סיוע לדיור ומענק נישואין ליתומים וכן מענקים והטבות אחרים.

מענקים לכיסוי הוצאות אבל - משולמים לאלמן/ה ולהורים שכולים, ובהיעדרם יהיה זכאי למענק שאר בשר אחר, במטרה לסייע בהוצאות הכרוכות באבל.

הנתונים המוצגים בפרק זה נוגעים אך ורק לאזרחים נפגעי פעולות האיבה ולא לחיילים או לשוטרים שנפגעו בהן. בלוחות המציגים מקבלי גמלאות לא נכללים הנפגעים שקיבלו בעבר גמלה וחדלו להיות זכאים, או נפגעים שמלכתחילה לא קיבלו גמלה.

ה. פעולות איבה

פעולות איבה אירעו בכל שנות קיום המדינה. את הנתונים החל המוסד לרכז רק בשנים האחרונות, ולפיכך ייתכן כי הנתונים על ראשית שנות המדינה לוקים בחסר. חוץ מתקופת מלחמת העצמאות (1948), שבה נפגעו אזרחים רבים, מתאפיינות השנים 1946-1966, שנותיה הראשונות של המדינה, במספר קטן למדי של פעולות איבה. מיד לאחר מלחמת ששת הימים חלה עלייה ניכרת במספר פעולות האיבה ואחר כך ירידה הדרגתית עד לתחילת האינתיפאדה הראשונה (1988).

השנים 1994-1998 אמנם התאפיינו במספר גבוה של פעולות איבה ושל נפגעים בכל אירוע, אולם עד לספטמבר 2000, עם פרוץ האינתיפאדה השנייה, חלה ירידה במספר זה. בסוף 2000 ובעיקר בשנים 2001-2002 הגיעו מספר פעולות האיבה וחומרן לשיא. היחס בין מספר הנפגעים שאושרו לבין מספר הפיגועים בשנת 2002 היה 1:9. בשנים 2003-2005 ירד מספר פעולות האיבה (לוח 1).

פרק 4 : ביטוח נפגעי פעולות איבה

בשנת 2006 חלה עלייה תלולה במספר הנספים ובמספר הפצועים, כתוצאה ממלחמת לבנון השנייה. עם הפצועים נמנים נפגעים קל שקיבלו טיפול רפואי בלבד, נפגעים ששבו לאיתנם לאחר תקופה קצרה למדי ונפגעים קשים שהפכו לנכים. 37% מתוך כ-4,500 נפגעי מלחמת לבנון השנייה לקו בפגיעה נפשית כלשהי ללא פגיעה פיזית.

בשנת 2008 אושרו כ-190 אירועי איבה (כל יום עם שיגורי רקטות באזור עוטף עזה מ-19.11.08 נספר כאירוע). בירושלים חל גידול במעורבות תושבי מזרח העיר בפגיעים ובלטה תופעת המפגע הבודד.

בשנת 2009 חלה ירידה בפעילות החבלנית העוינת: אושרו 77 אירועים, 258 נפגעים שמתוכם 2 נספים. יש לקוות שפיתוח טיל "כיפת הברזל" ישפר את יכולת ההגנה מפני פגיעת טילים.

לוח 1

**מספר אירועי האיבה שאושרו בידי הרשות המאשרת
ונפגעי איבה לפי שנים, 2009-1947**

הרוגים		פצועים		סך הכול נפגעים שאושרו	מספר אירועים	שנת פגיעה*
מהם: אושרו	סך הכול	מהם: אושרו	סך הכול			
1,681	1,755	10,364	19,954	12,045	3,517	סך הכול
50	56	143	157	193	157	1957-1947
191	212	461	491	652	364	1976-1958
336	354	776	896	1,112	694	1993-1977
190	194	1,629	1,846	1,819	612	1998-1994
6	7	114	137	120	53	1999
25	25	371	468	396	191	2000
180	180	1,122	1,929	1,302	309	2001
305	305	1,405	2,923	1,710	186	2002
157	157	576	1,194	733	128	2003
87	87	506	876	593	136	2004
44	49	342	624	386	94	2005
69	87	1,925	5,897	1,994	**195	2006
8	9	214	340	222	132	2007
31	31	524	1,227	555	** 189	2008
2	2	256	949	258	77	2009

* חלוקת השנים כפי שמוצגת פה נעשתה בהמשך לנתונים שהוצגו במחקר **נפגעי איבה בישראל: פגיעות, צרכים, חקיקה והגשת טיפול וסיוע** (2005), מאת א' ינאי, ר' פריאור ושי' בר בהוצאת המוסד לביטוח לאומי, שם חולקו הפגיעות לפי תקופות בהתאם לאופי הפעילות.
** כל אחד מן הימים שבהם שוגרו טילים באזור עוטף עזה ובמלחמת לבנון השנייה הוגדר כאירוע נפרד.

1. מקבלי תגמולים בענף נפגעי פעולות איבה

1.1 מקבלי תגמול טיפול רפואי

בסמוך לפגיעה, הנפגעים זכאים לקבל תגמול טיפול רפואי, המשולם כפיצוי על אובדן הכושר הנגרם להם. כ-33% מנפגעי איבה שקיבלו תגמול טיפול רפואי בשנת 2009 לא היו מסוגלים לעבוד או לתפקד יותר משלושה חודשים כתוצאה מהפגיעה. 28% נוספים לא היו מסוגלים לעבוד או לתפקד מחודש ועד שלושה חדשים. תקופת אי הכושר הממוצעת (לעבודה או לתפקוד מלא) בשנת 2009 היתה כ-93 יום. במקרים מסוימים, מעסיקים ממשלתיים לדוגמה, המעסיק משלם לנפגע את מלוא משכורתו והמוסד מחזיר לו את התשלום. לוח 2 מציג את מקבלי תגמול הטיפול הרפואי ואת מספר המעסיקים לפי משך תקופת אי-הכושר. התגמול הממוצע לנפגע לכל תקופת הזכאות הוא כ-21,200 ש"ח (228 ש"ח ליום).

גובה תגמול הטיפול הרפואי נקבע בהתאם למעמד התעסוקה של הנפגע לפני האירוע:

- מי שעבד לפני הפגיעה זכאי לתגמול השווה להכנסתו הממוצעת בשלושת החודשים שקדמו לפגיעה (לאחר ניכוי מס הכנסה) עד לתגמול המרבי המשולם למשרת במילואים (חמש פעמים השכר הממוצע).
- מי שלא עבד לפני הפגיעה זכאי לתגמול המחושב בהתאם למצבו המשפחתי ולמספר הילדים. התגמול מחושב כאחוז ממשכורת עובד מדינה.
- ילדים עד גיל 14 אינם זכאים לתגמול טיפול רפואי בשום מקרה. בני 14-18 זכאים לתגמול רק אם עבדו.
- נכה שחזר לעבודה באופן חלקי ויכולת השיקום שלו לא נקבעה עדיין (אמנם נמצא במסגרת תעסוקה ויש לו הכנסה אך לא חזר לתפקוד מלא בעבודה בשל נכותו המוכרת) - ניתן לשקול תשלום תגמול טיפול רפואי חלקי בתקופת הנכות.

לוח 2

מקבלי תגמול טיפול רפואי לפי מספר ימי אי-כושר, 2009

מעסיקים	נפגעים	סך הכול	ימי אי-כושר
41	224	265	סך הכול
17	86	103	1-30 ימים
7	68	75	31-90 ימים
17	70	87	91 ימים ויותר*

* בין 87 הנפגעים יש 23 שהיו להם 181-270 ימי אי-כושר וכן 21 נפגעים עם 271-540 ימי אי-כושר.

2. נכים המקבלים תגמול

בשנת 2009 קיבלו תגמולים בממוצע לחודש 3,860 נכים שנפגעו בפעולות איבה. בלוח 3 אפשר לראות את מספר נכי פעולות איבה שקיבלו תגמולים חודשיים בשנים 2000-2009. בדצמבר 2009 כלולים במניין הנכים המקבלים תגמולים גם 1,205 נכים שדרגת נכותם היתה 10%-19% וקיבלו מענק חד פעמי. עד תחילת 1996 נכים בדרגות נכות 10%-19% קיבלו תגמול חודשי, ומ-1996 הם קיבלו מענקים חד-פעמיים בלבד.

לוח 3

נפגעי איבה המקבלים תגמולי נכות חודשיים (ממוצע שנתי), לפי דרגת נכות, 2001-2009

2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	דרגת נכות
3,860	3,564	3,274	3,022	2,753	2,500	2,195	1,807	1,720	סך הכול
2,879	2,625	2,376	2,185	1,986	1,799	1,539	1,207	1,176	עד 39
234	219	209	203	196	168	152	139	126	40-49
284	272	256	238	213	198	185	170	163	50-59
259	247	234	216	192	181	168	153	153	60-79
104	102	101	89	76	66	56	51	41	80-99
100	99	98	91	90	88	95	87	61	100

לוח 4

נכים נפגעי איבה שקיבלו תגמולים בדצמבר 2009, לפי מין ולפי גיל בעת הפגיעה

נשים	גברים	סך הכול	גיל בעת הפגיעה
1,872	2,159	4,031	סך הכול – מספרים
100.0	100.0	100.0	אחוזים
21.2	24.9	23.2	עד 19
18.9	20.9	20.0	20-29
25.8	27.3	26.6	30-44
27.2	22.1	24.5	45-64
6.9	4.8	5.8	+65

מלוחות 4 ו-5 אפשר ללמוד על מאפיינים דמוגרפיים וכלכליים של הנכים המקבלים תגמול חודשי. 54% ממקבלי התגמול הם גברים. הנכים נבדלים זה מזה גם במצבם הכלכלי לאחר

הפגיעה. מרביתם (63%) נכים רגילים ומיעוטם נצרכים (3.7%) או מחוסרי פרנסה (2.6%). הזכאות לתגמול כנצרך או מחוסר פרנסה היא לתקופה מוגבלת בלבד ומחייבת בחינה של מצבם מדי פעם בפעם. מספר הנכים לפי מעמדם כמו גם התגמולים הממוצעים לסוגי הנכים השונים מוצגים בלוח 5.

לוח 5

נכים נפגעי איבה שקיבלו תגמולים ב-2009, לפי מעמד (רגיל, נצרך ומחוסר פרנסה) והתגמול המשולם להם (מחירי 2009)

ממוצע תשלום חודשי בפועל*	מקבלים (ממוצע שנתי)	מעמד
2,721	3,862	סך הכול
2,752	2,480	רגיל
13,097	143	נצרך
7,775	96	מחוסר פרנסה
2,968	30	תגמול נכה שנפטר (36 חודש)
**	1,113	נכה בדרגה 10%-19%

* כולל את ההטבות החודשיות ואינו כולל הטבות שנתיות.

** מקבלים תשלום חד פעמי ולא חודשי.

3. מקבלי תגמולי תלויים

אלמן, אלמנה, ילדים והורים של מי שנספה בפעולת איבה זכאים לגמלת תלויים. בלוח 1 הוצגו מספר פעולות האיבה בכל שנה ומספר הנספים באותן פעולות. בלוחות 6 ו-7 מוצג מספר הנספים אשר בגינם משולם תגמול תלויים לשאיריהם, בחתכים שונים.

פרק 4 : ביטוח נפגעי פעולות איבה

לוח 6

**הנספים בפעולות איבה שבגינם שולמו תגמולים בדצמבר 2009,
לפי שנת פטירה**

שנת פטירה	נספים
סך הכול	1,493
עד 1957	21
1966-1958	6
1976-1967	167
1986-1977	122
1999-1987	386
2000	22
2001	164
2002	243
2003	139
2004	72
2005	44
2006	62
2007	11
2008	29
2009	5

לוח 7

**הנספים בפעולות איבה ששולמו בגינם תגמולים בדצמבר 2009,
לפי מין וגיל בעת הפגיעה**

גיל בעת הפגיעה	סך הכול	גברים	נשים
סך הכול - מספרים אחוזים	1,493	1,020	473
עד 18	19.3	15.5	27.9
19-29	21.2	19.5	25.0
30-49	35.3	39.4	26.0
50-64	17.0	17.8	15.2
+65	7.1	7.8	5.5

בגין 1,493 נספים שולמו בדצמבר 2009 תגמולים ל-1,945 הרכבי משפחה - בהם כ-50% להורים שכולים וכ-41% לאלמנים/ות עם ובלי ילדים. שיעור התגמול הגבוה ביותר שולם לאלמן או אלמנה שיש עמם ילד שעדיין לא מלאו לו 21 שנים.

בלוח 8 מוצגים התגמולים החודשיים הממוצעים לפי הרכב המשפחה. בלוח 9 מוצג היקף התשלומים בענף לאורך זמן.

לוח 8

**משפחות הנספים שקיבלו תגמולים בדצמבר 2009,
לפי הרכב המשפחה ותגמול חודשי (מחירים שוטפים)**

תגמול חודשי* (ממוצע)	מספרים	הרכב משפחה
6,780	1,945	סך הכול
6,677	23	אלמן/ה שאין עמם ילדים
7,618	456	אלמן/ה שילדיהם בגרו
8,760	318	אלמן/ה עם ילדים
3,755	76	יתומים עצמאיים
6,613	980	הורים שכולים
-	92	אחר

* כולל איזון, גילום, ביטוח בריאות ותוספת גיל.

לוח 9

היקף התשלומים בענף נפגעי איבה, 2000-2009 (אלפי ש"ח)

גידול ריאלי משנה לשנה	מחירי 2009	מחירים שוטפים	שנה
-	182,871	151,824	2000
31.9%	241,290	202,567	2001
41.0%	340,332	302,000	2002
14.6%	390,044	348,536	2003
-2.3%	380,896	339,000	2004
0.5%	382,663	350,000	2005
2.2%	391,088	360,000	2006
-1.64%	384,666	356,000	2007
7.3%	412,763	399,500	2008
6.9	441,335	441,335	2009

פרק 4 : ביטוח נפגעי פעולות איבה

לאחר פרוץ האינתיפאדה השנייה, בשנת 2001, חלה עלייה תלולה של 32% בהיקף התשלומים בענף נפגעי איבה. בשנת 2002 התשלומים עלו באחוז גבוה יותר (41%), ובשנת 2003 היתה עלייה נוספת, של 15%. משנת 2004 עד 2007 התשלומים התייצבו ברמה של 380-390 מיליון ש"ח. בשנת 2008 היה גידול ריאלי של 7.3% לעומת 2007, ובשנת 2009 שולם לנפגעי איבה סכום של כ-441 מיליון ש"ח לגמלאות שונות, בכסף או בעין - גידול של 6.9% לעומת 2008.